

Stanovisko
odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra
č. 3/2010

Označení stanoviska:	Poskytnutí pracovního volna v souvislosti s výkonem veřejné funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce
Právní předpis:	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
Ustanovení:	§ 70 věta první; § 71 odst. 1 a odst. 4 věta první; § 83 odst. 1; § 103
Související práv. předpisy:	§ 200; § 201 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce; čl. 21 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod; zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů
Klíčová slova:	výkon veřejné funkce, neuvolněný člen zastupitelstva obce, starosta, pracovní volno
Datum zpracování:	5. srpna 2010
Zpracovali:	Mgr. Marie Korotvičková, v. r., projednáno s odborem legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra
Schválili:	JUDr. Jan Horník, v. r., vedoucí oddělení kontroly, JUDr. Miroslav Brůna, v. r., vedoucí oddělení legislativně-právního Ing. Marie Kostruhová, v. r., ředitelka odboru

Dotaz:

Je zaměstnavatel povinen nebo pouze oprávněn (dle vlastního uvážení) poskytnout pracovní volno svému zaměstnanci, který vykonává veřejnou funkci (neuvolněného člena zastupitelstva obce)?

Stanovisko:

V čl. 21 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod je zaručeno právo občanů podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců a na přístup k voleným a jiným veřejným funkcím za rovných podmínek.

Dle ustanovení § 70 věta první zákona o obcích platí, že „*Funkce člena zastupitelstva obce je veřejnou funkcí.*“.

Zákoník práce upravuje v § 200 a násl. překážky v práci z důvodu obecného zájmu. Podle § 201 odst. 1 zákoníku práce je překážkou v práci z důvodu obecného zájmu **výkon veřejné funkce**, což je plnění povinností vyplývajících z funkce, která je buď vymezena funkčním nebo časovým obdobím a obsazovaná na základě přímé nebo nepřímé volby nebo jmenováním podle zvláštních právních předpisů. Výkonem veřejné funkce je podle § 201 odst. 2 zákoníku práce m. j. i výkon funkce člena zastupitelstva územního samosprávného celku.

V ustanovení § 201 odst. 3 zákoníku práce je uvedeno, že „*Zaměstnanci, který vykonává veřejnou funkci vedle plnění povinností vyplývajících z pracovního poměru, může být z důvodu výkonu veřejné funkce poskytnuto pracovní volno v rozsahu nejvýše 20 pracovních dnů (směn) v kalendářním roce.*“.

Neuvolněný člen zastupitelstva obce sice vykonává veřejnou funkci vedle plnění povinností vyplývajících z pracovního poměru, ale **vztahuje se na něj speciální právní úprava** (lex specialis) v ustanovení § 71 odst. 4 věta první zákona o obcích. Podle § 71 odst. 4 věta první, ve vazbě na § 71 odst. 1 zákona o obcích, platí, že „*Neuvolněným členům zastupitelstva obce, jsou-li v pracovním poměru, poskytne zaměstnavatel pro výkon funkce pracovní volno s náhradou mzdy; rozsah doby potřebné k výkonu funkce v konkrétním případě určí obec.*“.

Je třeba si uvědomit, že **člen zastupitelstva obce** je m. j. povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, a plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží (§ 83 odst. 1 zákona o obcích) - to platí i o neuvolněném členu zastupitelstva obce, který vykonává tuto veřejnou funkci vedle svého zaměstnání a není pro výkon této funkce dlouhodobě uvolněn ze zaměstnání. Například, kdyby šlo o starostu, platilo by totéž, protože starosta je volen z řad členů zastupitelstva obce (§ 103 odst. 2 zákona o obcích), čili je členem zastupitelstva obce. Kromě toho starosta je orgánem obce, který zastupuje obec navenek a plní další povinnosti stanovené v zákoně (§ 103 zákona o obcích).

Zaměstnavatel je povinen tuto speciální právní úpravu obsaženou v § 71 odst. 4 zákona o obcích **respektovat a řídit se jí**. Zákony zavazují každého. Zaměstnavatel tudíž není oprávněn ze své vůle rozhodnout o tom, že se nebude řídit speciální právní úpravou obsaženou v § 71 odst. 4 zákona o obcích, nýbrž že na místo ní se bude řídit úpravou obsaženou v § 201 odst. 3 zákoníku práce.

Úprava obsažená v § 201 odst. 3 zákoníku práce je obecnou úpravou, která se použije na případy, na které se nevztahuje speciální právní úprava v § 71 odst. 4 zákona o obcích. Ustanovení § 201 odst. 3 zákoníku práce se tedy například použije u zaměstnance, který vykonává funkci člena výboru zastupitelstva obce, avšak není členem zastupitelstva obce.

Závěry:

- 1) Ustanovení § 71 odst. 4 zákona o obcích se vztahuje na poskytnutí pracovního volna zaměstnavatelem zaměstnanci v souvislosti s výkonem jeho veřejné funkce, kterou vykonává jako neuvolněný člen zastupitelstva obce; na tyto případy se nepoužije obecná právní úprava obsažená v § 201 odst. 3 zákoníku práce.**
- 2) Obecná úprava obsažená v § 201 odst. 3 zákoníku práce se použije tehdy, pokud půjde o výkon veřejné funkce, který není výkonem funkce člena zastupitelstva obce.**

Toto stanovisko obdobně platí i pro kraje [§ 46 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)] a hlavní město Prahu (§ 52 odst. 4 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze), resp. její městské části (§ 87 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., ve znění zákona č. 145/2001 Sb.).

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování
 - stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
-